

Komentář k přístupu SZPI ke kontrole tzv. dvojí kvality

Kontroly SZPI probíhají na základě analýzy rizika, tj. zaměřují se tam, kde je riziko největší. Analýza rizika provozoven zohledňuje zejména níže uvedená základní hlediska: a) typ/kategorie provozu, b) rizika spojená s velikostí provozovny, c) rizika spojená s typem potraviny, d) předchozí historie kontrol (zjištěná porušení právních předpisů), e) účast v poradenském nebo certifikačním systému, e) obdržené podněty atd. Analýza rizika tak snižuje frekvenci kontrol u malých či bezproblémových provozovatelů a zároveň zaměřuje kontroly tam, kde je zdroj problému. Výkon státního dozoru nevede a ani v budoucnu nepovede k likvidaci malých provozoven. Naopak dozor je v těchto provozovnách prováděn primárně se zaměřením na hlavní požadavky právních předpisů zajišťující ochranu zdraví spotřebitelů (hygiena a bezpečnost potravin). Tento přístup bude aplikován také při kontrole dvojí kvality.

V případě kontroly dvojí kvality nelze omezit odpovědnost pouze na některé články obchodního řetězce (výrobce nebo prodejce privátních značek), poněvadž by to bylo v rozporu se směrnicí 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům, která za klamavé jednání považuje jakékoliv uvádění zboží na trh ve „dvojí kvalitě“. Toho se může dopustit kterýkoliv článek obchodního řetězce. Nekalé praktiky jsou v právu EU vymezeny vůči „obchodníkům“, kterými jsou podle čl. 2 písm. b) směrnice 2005/29/ES fyzické nebo právnické osoby, jež v obchodních praktikách spadajících do oblasti působnosti této směrnice, jednají za účelem, který lze považovat za provozování jejich obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejich svobodného povolání. Pojem „obchodník“ tedy podle směrnice zahrnuje celé spektrum provozovatelů, tj. výrobce, dovozce, vývozce, dodavatele, prodávající apod. Do rámce směrnice přitom spadají taková jednání „obchodníků“ ve smyslu směrnice v různých fázích obchodního řetězce, která mohou poškodit zájmy spotřebitelů.

To ovšem neznamená, že by kontrola „dvojí kvality“ byla primárně cílena na malé obchodníky. Vůči těmto subjektům mohou být ve výjimečných případech (např. nutnost prošetřit podnět) realizovány kontrolní úkony spočívající např. v odběru vzorků, v kontrole sledovatelnosti předmětných potravin či poskytnutí jejich součinnosti. I v případě zjištění protiprávního jednání týkající se porušení zákazu dvojí kvality, může SZPI u takových subjektů využít institutu upuštění od uložení pokuty případně uložení jiného trestu než pokuty např. napomenutí. Případná kontrola u malých obchodníků proto nebude mít v žádném případě likvidační dopad na malé obchodníky.

SZPI je při ukládání pokut vázána zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a bude trestat přestupky v souladu se zásadou absorpce. To znamená, že za více přestupků (tj. jednotlivých prohřešků) ukládá jednu úhrnnou pokutu. Podstatou této zásady je, že za všechny přestupky (myš pod regálem, potraviny kontaminované cizorodými látkami, dvojí kvality potravin) je uložen jeden trest, v trestní sazbě za nejzávažnější z těchto přestupků. Přísnější trestní sazba „pohlcuje“ jednotlivé mírnější trestní sazby, ale přitom se zohledňují všechny okolnosti daného případu. Nejde o prostý součet dílčích pokut a SZPI dílčí pokuty v rámci správního uvážení o pokutě ani nevyčísľuje. Takový postup by byl naopak nesprávný a jednalo by se o nepřipustnou kumulaci trestů.

Tento postup potvrzuje konstantní judikatura ve správním soudnictví. Soudy mimo jiné konstatují: *„Je pouze na žalobci, aby v rámci žaloby, kterou se případně bude domáhat náhrady škody, určil výši škody, kterou v rámci případného soudního řízení po svých dodavatelích požaduje, a pouze a jedině soudy v řízení občanskoprávním můžou posoudit a rozhodnout, nakolik oprávněně se žalobce domáhá náhrady škody po tom kterém dodavateli. Není tak na správních orgánech, aby skrze vyčíslení pokuty za jednotlivé správní delikty, o kterých je rozhodováno v rámci jednoho společného řízení, paušalizovaly škodu, která žalobci v důsledku pochybení jeho dodavatelů vznikla.“*

Jde o způsob ukládání pokut, který v České republice funguje dlouhodobě, a případné trestání za dvojí kvalitu potravin nepřinese v tomto ohledu nic nového.